

IEDEREEN WIL IEMAND ZIJN

Erik Jongman, SPIRIT & WAAG 2019

WAAROM IS DEZE DOELGROEP ZO LASTIG?

- Stagnatie van sociaal-emotionele ontwikkeling op het gebied van:
empathie, differentiëren van gevoelens, reguleren van gevoelens en sociale vaardigheden
- Copingmechanismen/patronen om met pijn/negatieve emoties om te gaan zijn:
overgave/ontwijken/overschreeuwen

ONVERBONDENHEID EN AFWIJZING (YOUNG)

De schema's:

- emotioneel tekort/verwaarlozing: 'je begrijpt mij niet'
- tekortschieten/schaamte: 'ik kan het niet'
- wantrouwen: 'uiteindelijk bedonder je mij'
- verlating/instabiliteit: 'ook jij zal mij verlaten'

ONMACHT OF ONWIL

- Gezinnen die voor hulp komen:
vooral onmacht
- Gezinnen die gestuurd of 'gedwongen' worden:
naast onmacht ook onwil (vaak ook
voortkomend uit onmacht)
- Voor instanties is de combinatie van onmacht en
onwil uiterst lastig, zeker als zij in het begin
doen alsof zij meewerken...

PATRONEN GEZIN

- Uitstoting: kind is probleem, alles geprobeerd, nu jullie
- Toedekken: niets aan de hand, anderen maken zich onterecht zorgen
- Jojo relatie: mag thuis komen maar wordt bij minste en geringste weer weg gestuurd

START

- Geen motivatie en probleeminzicht
- Hulpverlener meest 'gevaarlijke' persoon: gericht op pijnlijke en negatieve gevoelens, dus vermijden, vermijden, vermijden.....
- Om motivatie te vergroten is het essentieel veiligheid te creëren: coping (gevolg van arousal) te verminderen, waardoor bewustwording cq mentaliseren op gang gebracht kan worden

START

- Buitenwereld verwacht wonderen van dure zorg/onderwijs, maar er zijn onmiddellijk aantal beperkingen:
  - 'paniek' bij jongere en weinig motivatie
  - zeer complexe problematiek
  - geen eenduidigheid over problematiek, 'gevecht over diagnoses'
  - Ouders nemen weinig verantwoording

START

- Wat weten wij wel:
  - Kazdin (1997): voldoende intensief, langdurig en uitval voorkomen
  - leefklimaat is essentieel (Helm)
  - patronen van jongere en gezin zijn voorspelbaar

RESPONSIVITY

- Responsivity: aansluiten bij copingstijl/hechttingsrepresentatie van de jongere/gezin
- Zoeken naar motivatie bij de jongere, het 'raken' van de jongere: bijvoorbeeld het vergroten van betrokkenheid bij zijn gezin/vriendin, het vergroten van zijn passie voor: school/werk/sport/muziek/autonomie, etc.
- Al met al aspecten die dicht bij de jongere staan, maar weg van zijn negatieve identiteit

WAT WERKT WEL

- Goede analyse van patroon jongere, gezin school en hulpverlening (samen met bredere diagnostiek)
- Dus expert bij start voor analyse die mogelijk jaren bij complex systeem betrokken blijft om visie vast te houden/kunnen vertalen naar jongere, ouders en nieuwe partners in veld

- Per doelgroep kijken wat nodig is (specifieke methodiek)
- Langdurig expertise vergroten van hulpverlener/docent, onder andere meester-leerling over langere periode
- Kwaliteit komt alleen door specialisatie van werker/team

Schema's hulpverlener/docent

- Zelfopoffering
- Mislukken
- Hoge eisen

- Emotionele deprivatie
- Grandiosity

SCHEMA'S ZIJN BESMETTELIJK

De schema's van docent/hulpverlener
worden dan ook :

- emotioneel tekort/verwaarlozing
- tekortschieten/schaamte
- wantrouwen
- verlating/instabiliteit

TOEKOMST

- Zoals de systeemtherapeut probeert het kind te kennen via de ogen van de ouders, zo moeten wij de jongeren gaan zien via de ogen van de werker/docent: echt zien en aansluiten bij mogelijkheden en positieve intenties
- Geen constante veranderingen: steeds nieuwe visies en structuren
- Maar kijken wat de werker/docent nodig heeft